

Natuurgroep
Gestel

Jaarverslag

2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	03	Werkgroep Landschap	18
Nestnieuws	04	Natuurwerkgroep	21
Doelstelling	06	Plantenwerkgroep	23
Bestuurszaken	07	Vogelwerkgroep	26
Ledenbestand	08	Werkgroep Tiny Forest	29
Communicatie	09	Uilenbrigade	30
Activiteitenwerkgroep	10	Labyrint Michaël	32
Werkgroep Educatie	14	Controle wandelnetwerk	35
Jeugd Natuurgroep	16	Contactgegevens	36

Colofon Oplage:

Dit jaarverslag wordt digitaal verspreid onder circa 400 ontvangers. Daarnaast wordt een kleine oplage van 20 stuks afgedrukt en per post verzonden.

Drukkerij: Foto's:

Copyshop 's-Hertogenbosch
het is helaas niet mogelijk om van alle foto's de fotograaf te achterhalen. Voor zover bekend zijn alle foto's ons eerder door leden aangeboden of in verenigingsverband gemaakt. We vertrouwen erop dat het gebruik in dit jaarverslag dan ook geen probleem is.

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag 2025 van Natuurgroep Gestel. Het jaarverslag is tot stand gekomen met tekstuele bijdragen van Adri van der Heijden, Alex de Lang, Angela Heetvelt, Annetje Oomen, Chantal Dietvorst, Cilia Beijk, Dick Leering, Gerard Brouwers, Jaap Sonnevijlle, Joep van der Loo, Joppe Rovers, Michel van de Langenberg, Peter Louwers en Thea Tilburgs en foto's van leden uit de verschillende werkgroepen.

Hartelijk dank allemaal!

We hebben weer een mooi jaar achter de rug waarin we veel hebben ondernomen en nodigen u graag uit om het jaarverslag op uw gemak eens door te nemen.

Het jaarverslag bespreken we op de Algemene Ledenvergadering op donderdag 12 maart 2026 in de Meander in Sint-Michielsgestel.

Graag tot dan!

Bestuur Natuurgroep Gestel

Nestnieuws

Het jaar 2025 is voorbijgevlogen! Met een deels nieuw bestuur kijken we terug op een overwegend actief en succesvol jaar voor onze bloeiende vereniging. En dat in tijden waarin de wereld op z'n kop staat met o.a. oorlog in Oekraïne, aanhoudende onrust tussen Israël en Gaza en geopolitieke spanningen (zelfs tussen bondgenoten...). Optimisme en hoop voor een betere wereld voor mens, dier en natuur waarmee de in oktober overleden biologe Jane Goodall mij inspireerde, zijn dan extra belangrijk. Ons te realiseren dat *'ieder van ons elke dag een verschil maakt – en dat het aan onszelf is om te bepalen welk verschil dat is'*, zoals Jane ons ook meegaf. Dat positieve verschil maken: dat is waar wij als Natuurgroep voor staan.

We kregen er in 2025 een recordaantal **nieuwe leden** bij: maar liefst 39, waarmee het totaal (adres)leden nu bijna 400 is en het aantal betrokken personen 600. De **seniorenwandelingen** waren afgelopen jaar nog nooit zo populair met gemiddeld 72 deelnemers, waarbij de deelnemers niet alleen uit Gestel komen. Onze **lezingen** waren weer divers qua onderwerp en werden goed bezocht - met een gemiddelde van 53 bezoekers, nog weer hoger dan vorig jaar! En wat dacht u van de maar liefst **57.000 crocusbolletjes** die zijn geplant langs de fietsroute die herinnert aan het Beleg van 's-Hertogenbosch in 1629. De **aanplant van bomen** ging door: in totaal is onze gemeente weer bijna 300 meter struweelhaag en een vogelbosje van 100 vierkante meter rijker, met de meeste vergroening afgelopen jaar in Gemonde! In totaal zijn er afgelopen jaar meer dan 7000 planten en bomen geplant.

Het belang van biodiversiteit kreeg – mede op basis van onze inbreng - een prominente plek in het **gemeentelijke plannen, waaronder Omgevingsprogramma**, incl. het uitvoeringsprogramma Natuur, Landschap en Biodiversiteit. We dienden onze **zienswijzen m.b.t. de zonneparken Heidebos en Poeldonk** in en namen deel aan bestuurlijk overleg over **pesticiden** gebruik. De **Nacht van de Nacht** was opnieuw een succes, waarbij we zelfs een wachtlijst moesten aanleggen voor de meer dan 100 belangstellenden, jong en oud. Voor onze **jeugd en jongeren** vonden er diverse activiteiten plaats: door de **jeugd natuurgroep** met bijeenkomsten met gemiddeld 22 kinderen, en ook voor de groepen 5 en 6 op de basisscholen door de **educatie werkgroep**. In samenwerking met Willem de Jonge organiseerden we een **gastles over Biodiversiteit op Beekvliet**. En mbo-studenten van de toegepaste Biologie-opleiding van Yuverta gingen begin vorig jaar en einde vorig jaar van start met hun **stage-activiteiten** op het Labyrint op Haanwijk. Het **Labyrint Michaël** verdient sowieso een aparte benoeming. Na vele jaren voorbereiding werd in februari 2025 gestart met de aanleg en het aanplanten van de struiken voor het labyrint.

Mede met hulp van onze NatuurWerkgroep zijn de lijnen en paden van het Labyrint inmiddels fraai herkenbaar gemaakt. De door Hal 36 gemaakte poortjes zijn geplaatst en het project heeft nog meer vorm gekregen en is gegroeid.

Ook organiseerden we voor het eerst een **nieuwkomerswandeling** voor onze nieuwe leden en hadden we een **feestelijke bijeenkomst voor alle Basis cursus Groencursisten**, waarin we met trots terugkeken op bijna 10 edities Basis cursus Groen met steeds enthousiaste organisatoren, docenten én deelnemers.

Helaas vonden er ook minder heuglijke gebeurtenissen plaats. Zo viel met het overlijden van ons lid Cees Sterks een buitengewoon mens weg. Hij zette zich met hart en ziel in voor de natuur en inspireerde kinderen via zijn inzet voor de educatiewerkgroep. Emotioneel was het samenzijn onlangs bij basisschool De Wegwijzer in Den Dungen waar de educatiewerkgroep samen met de directe familie van Cees een prachtig eigengemaakt insectenhotel ter ere van Cees onthulden.

Naast Cees moesten we helaas ook afscheid nemen van Anny Beurskens (echtgenote van Piet Brugman), Frans van de Pol (10 jaar lid en een van de vrijwilligers van het eerste uur bij de Kindermoestuin), Harrie van Haandel (bijna 30 jaar lid en zeer betrokken en jarenlang actief bij de natuurgroep), Carin Mentrop (die samen met haar man Bert trouw deelnemer was aan de seniorenwandelingen), Ad van Empel en Bert Schellekens (lid en bestuurslid van het eerste uur).

Dankbaar zijn we dat Hennie Appel ons bestuur is bijgesprongen nadat onze penningmeester Richard na de zomer er mee stopte wegens persoonlijke omstandigheden. Hennie helpt ons tijdelijk tot we een nieuwe penningmeester gevonden hebben. Mocht u nog goede kandidaten weten, aarzel dan niet ons te contacten.

Voor 2026 staan alweer de nodige activiteiten op de rol. Hou De Groentjes en onze agenda op de website goed in de gaten om te kijken waar u aan deel kunt nemen – we kijken naar u uit!

Chantal Dietvorst, voorzitter

Doelstelling

Onze vereniging bevordert natuurbeleving en bewustzijn in en rond Sint-Michielsgestel door educatie, voorlichting en activiteiten, en zet zich actief in voor bescherming, ontwikkeling en zorgvuldig beheer van natuur en landschap.

Natuureducatie en activiteiten in de natuur voor jeugd en jongeren

Vogelinventarisatie en weidevogelbescherming

Verzorgen van natuurwandelingen voor senioren

Ecologisch groenbeheer-activiteiten (o.a. wilgen knotten)

Monitoring planten

Organiseren van cursussen over natuur en landschap

Organiseren van excursies naar natuurgebieden

Opkomen voor natuurbelangen

Organiseren van lezingen over natuuronderwerpen

Advisering gemeente over beleids- en uitvoeringsplannen i.h.k.v. natuur, landschap en biodiversiteit

Samen verwonderen, leren en zorgen voor onze natuur

Bestuurszaken

Op 12 januari 2025 werd het nieuwe jaar ingeluid tijdens de **Nieuwjaarsreceptie** op Haanwijk. Traditiegetrouw vond er eerst een verfrissende wandeling plaats, volgde een nieuwjaartoespraak van Chantal Dietvorst namens het bestuur, en werd vervolgens in het Buitenlokaal het glas geheven.

De **Algemene Ledenvergadering** werd gehouden op 26 maart 2025. Aftredend was voorzitter Angela Heetvelt. Zij werd onder luid applaus en mooie en persoonlijke woorden van alle bestuursleden, enorm bedankt voor haar jarenlange en tomeloze inzet op tal van thema's en projecten. Bovendien werd Angela benoemd als erelid. Het voorzittersstokje werd overgedragen aan zittend bestuurslid Chantal Dietvorst. Joppe Rovers werd als bestuurslid benoemd. In 2025 was de **samenstelling van het bestuur** als volgt: Chantal Dietvorst (voorzitter), Claire van de Langenberg (secretaris), Richard Steenbakkers (penningmeester tot 28 oktober), Hennie Appel (tijdelijke penningmeester vanaf 28 oktober), Michel van de Langenberg, Peter Louwers en Joppe Rovers. Er vonden dit jaar 7 bestuursvergaderingen plaats, roulerend bij de bestuursleden thuis.

Het **bestuurlijk overleg** met de gemeente (wethouder Sam Goossens en ambtenaren) vond dit jaar op 22 september plaats. Op 17 september hadden we samen met verwante natuurverenigingen bestuurlijk overleg met Wethouder Theo Geldens van Sint Michielsgestel en wethouder Désiré van Laarhoven van Boxtel over Pesticidengebruik in het buitengebied. We leverden gedurende het jaar onze informele en formele **zienswijze** in op het Uitvoeringsprogramma Natuur, Landschap en Biodiversiteit en op 18 september lichtten we deze nader toe tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering. Ook dienden we onze zienswijzen in over de zonneparken Heidebos en Poeldonk.

In maart organiseerden we een eigen **Opschoondag** (als opvolging van de Zwerfvuilactie) waarbij we het buitengebied van Hemelrijkstraat-Venstraat- Pettelaarseweg van zwerfvuil ontteden.

Op de **Commissiedag** op 4 oktober ontving het bestuur een afvaardiging van alle werkgroepen in het Buitenlokaal Haanwijk. Na een informatieve wandeling over Haanwijk en door het Bossche Broek werden de kansen en uitdagingen binnen de verschillende groepen besproken, o.a. de koppeling van het voedselbos met de activiteiten van de educatiewerkgroep en het activeren van werkgroepleden. Ook is besloten tot het opzetten van een appgroep voor de werkgroep coördinatoren om zo snel te kunnen communiceren als relevante zaken spelen. Gerard Brouwers ontving er de bronzen wisseltrofee de 'Gekraagde Aardster' voor zijn jarenlange coördinerende inzet voor de Activiteitencommissie.

Speciaal voor nieuwe leden organiseerden we voor het eerst in juli een **Nieuwe Leden-bijeenkomst** met wandeling en toelichting op de diverse werkgroepen en activiteiten. In september hielden we een feestelijk samenzijn voor de cursisten en docenten van negen edities Basiscursus Groen.

Ook in 2025 ontvingen we een **sponsorbijdrage** van de Gestelse Jumbo. Hierdoor konden we tijdens onze activiteiten in 2025 af en toe een extraatje presenteren. Via de Rabo Clubkas actie ontvingen we ook dit jaar weer een geldbedrag; we hebben dat gebruikt voor de aanschaf van gereedschap t.b.v. natuurbeheer. Tijdens de carnavalsmis ontvingen we een mooie gift. En een heel bijzondere gift ontvingen we van Cees Sterks na zijn overlijden.

Ledenbestand

388

adresleden

600

**betrokken
personen**

3

ereleden

In 2025 is onze achterban per saldo weer flink uitgebreid. Op 1 januari 2026 telde onze vereniging in totaal 388 adresleden (**ca 20 meer dan vorig jaar**). Onze vereniging heeft 3 ereleden: **Hugo Landheer, Nel Dijstelbloem** en - sinds de jaarvergadering 2025 - **Angela Heetvelt**. 189 gezinsleden en 196 persoonlijke leden. Totaal zijn naar schatting circa 600 personen betrokken bij onze vereniging.

Nog steeds komt de meerderheid uit de gemeente Sint-Michielsgestel, maar ook vanuit de regio en verder weg is er belangstelling voor onze activiteiten.

Jaap Sonnevijlle verzorgde in 2025 de ledenadministratie.

*Bewust genieten
van onze natuur*

Communicatie

Groentjes

In 2025 is onze **digitale nieuwsbrief** - de Groentjes - in totaal **12 keer** verschenen. In de Groentjes is steeds zo actueel mogelijk ingespeeld op recente of komende activiteiten. Bijna alle leden ontvangen de Groentjes. De Groentjes zijn ook toegezonden aan een aantal externe contacten. De redactie is erg blij met de regelmatige bijdragen van een aantal leden in 2025 en hoopt dat in 2026 meer leden van zich laten horen. Interessante verhalen of mooie natuurfoto's ontvangen wij graag! *Jaap Sonnevijlle voerde in 2025 de redactie van de Groentjes.*

Website

De website bleef in 2025 een belangrijk communicatiemiddel. Het aantal **unieke bezoekers** schommelde tussen **800** per maand in de zomer en gemiddeld **1.240** in de overige maanden, met een piek van ruim **1.441 in mei**. In totaal waren er meer dan **13.000 unieke bezoekers**. Een unieke bezoeker telt per maand maar één keer mee. Het aantal lag lager dan in 2024; de oorzaak is onbekend.

De meeste bezoekers gebruiken een PC of laptop, minder vaak een mobiel. Agenda en contactgegevens worden het meest geraadpleegd, meestal minder dan één minuut per bezoek. Dinsdag is de populairste dag, zondag de minst populaire; vermoedelijk door het verschil in activiteitenaanbod.

Conclusie: actuele informatie, vooral de agenda, wordt het belangrijkste gevonden. *Joep van der Loo beheerde de website in 2025.*

Facebook

Onze Facebookpagina **'Natuurwaarnemingen Natuurgroep Gestel'** (**176 volgers**) was afgelopen jaar **erg actief** dankzij de regelmatige bijdragen van Jef van Veldhoven. Op de Facebookpagina **'Natuurgroep Gestel'** (**323 volgers**) werd regelmatig aandacht besteed aan natuuractiviteiten van onszelf of in de regio. *Michel van de Langenberg beheerde in 2025 de Facebookpagina.*

Activiteitenwerkgroep

De Activiteitencommissie kijkt terug op een goed en gevarieerd jaar met lezingen, cursussen en excursies. De samenstelling van de werkgroep bleef ongewijzigd. De verbreding van onderwerpen bleek een succes: de opkomst voor lezingen was hoger dan vorig jaar.

Activiteiten in 2025

- Nacht van de Nacht
- Basiscursus Groen
- Cursus Paddenstoelen
- Excursies
- Seniorenwandelingen
- Lezingen

Nacht van de Nacht

Op 25 oktober vond opnieuw de Nacht van de Nacht plaats op **landgoed Haanwijk**, een landelijk initiatief om aandacht te vragen voor duisternis en bewust lichtgebruik. Brabants Landschap en Natuurgroep Gestel deden voor de zesde keer mee. Met ruim **100 deelnemers** was de opkomst uitstekend. Bezoekers kregen uitleg over insecten, vleermuizen, sterren, dassen en uilen, en luisterden onderweg naar een verhaal op een donkere plek in het bos. De avond werd afgesloten bij vuurkorven met warme chocolademelk, koffie, thee en marshmallows voor de kinderen. Dankzij de inzet van vele vrijwilligers en de ondersteuning van Brabants Landschap werd het een geslaagde editie.

Basiscursus Groen

De negende editie van de Basiscursus Groen werd georganiseerd door Rien Pijnenburg, Dick Leering, Hennie Appel en Michel van de Langenberg. De cursus omvatte **twalf bijeenkomsten**, van 2 april tot 21 juni, met **24 enthousiaste deelnemers**. Thema's waren o.a. landschap, vogels, zoogdieren, bomen, struiken, planten, insecten en lokale landgoederen. Docenten waren onder anderen Sjors van de Greef, Rien van der Steen en Ton Popelier. Angela Heetvelt stelde een uitgebreide digitale cursusmap samen. De lessen en excursies werden goed bezocht en waren leerzaam en sfeervol. Door het succes wordt de cursus ook in 2026 aangeboden; de planning staat al vast.

Cursus paddenstoelen

De jaarlijkse paddenstoelencursus bestond uit een **theorieavond** (8 oktober) en **twee excursies** (11 en 18 oktober), onder leiding van Rini Kerstens. De **25 deelnemers** leerden paddenstoelen herkennen met behulp van determinatiegidsen en praktische aanwijzingen. Ook volgend jaar komt deze cursus terug.

Seniorenwandelingen

De **maandelijke** seniorenwandelingen trokken **gemiddeld 72 deelnemers** en vormen inmiddels een vaste traditie. Het jaar begon op 8 januari op landgoed Haanwijk, afgesloten met een feestelijk drankje. Nieuwe gidsen Irene Derks en Kees van der Lee versterkten het team, naast Nori Verhagen, Gijs van der Weerden en Michel van de Langenberg. In november vond een mooie wandeling plaats in het Wilhelminapark, met vertrek vanaf groepsaccommodatie Zonnewende. Na elke wandeling was er gelegenheid om samen koffie te drinken, wat bijdroeg aan de gezellige sfeer. Het jaar werd ervaren als **rijk aan verbondenheid en natuurbeleving**.

Lezingen

Ook dit jaar bood de Activiteitengroep een **breed lezingenprogramma** aan, gericht op natuur, ecologie, historie en duurzame ontwikkelingen. De **gemiddelde opkomst was 52 personen**. De lezingen over de Zuid-Willemsvaart en de Aa trokken uitzonderlijk veel belangstellenden door de sterke lokale betrokkenheid. Andere thema's waren bodemleven, biomimicry, gezondheid en natuur, agroforestry en natuurinclusieve landbouw. De voorstelling *Bedgeheimen van kleine dieren* bood indrukwekkende beelden die geschikt waren voor alle leeftijden. Zoals gebruikelijk sloot Frans Kapteijns het jaar af, ditmaal met een overzicht van de stand van de biodiversiteit: zorgen blijven bestaan, maar er zijn ook positieve ontwikkelingen zichtbaar.

De activiteitengroep zet het lezingenprogramma komend jaar voort en blijft inspirerende en relevante onderwerpen aanbieden. Leden worden uitgenodigd om thema's die bij onze doelstelling passen en hen na aan het hart liggen aan te dragen, zodat we deze kunnen opnemen in het programma.

Maand	Naam lezing	Spreker	Aantal aanwezigen
Januari	Bodemleven	Rini Kerstens	53
Februari	Biomimicry	Alwin de Lang	50
Maart	Geschiedenis van de Aa	Bernard Vissers	83
Maart	Filmvertoning "Eeuwige bossen"	Jan Ketelaars	65
April	Natuurinclusieve landbouw	Carlo Braat	26
Juni	Gezondheid en Natuur	Jan Ackermans	42
September	Geschiedenis van de Zuid-Willemsvaart	Bernard Vissers	95
Oktober	Bedgeheimen van kleine dieren	René Krekels	30
November	Agroforestry in het Groene Woud	Piet Rombouts	30
December	Biodiversiteit	Frans Kapteijns	42

Excursies

De activiteitencommissie organiseert ieder jaar meerdere excursies naar diverse natuurgebieden, vooral in en rond de gemeente. Soms kiezen we voor een vertrouwde locatie, andere keren voor een nieuw gebied — maar altijd voor **een plek met een bijzonder verhaal of waardevol landschap**. In 2025 bracht dit ons naar **uiteenlopende gebieden**, zoals de Maashorst, de Mortelen en Spoordonk, én naar verschillende locaties rondom Sint-Michielsgestel.

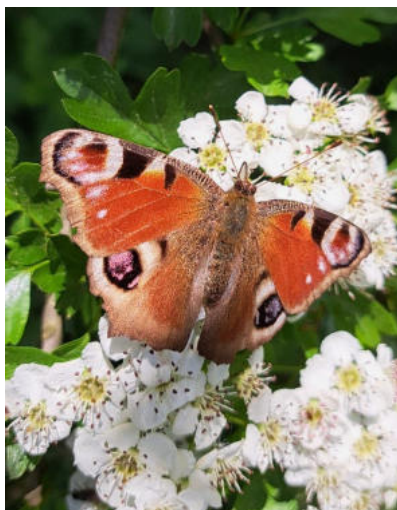
We begonnen met een **spechtenwandeling** op het prachtige landgoed De Wamberg bij Berlicum. Daarna beleefden we met boswachter Frans Kapteijns een rustgevende **Shinrin-Yoku-wandeling**. In de Mortelen nam de voormalig boswachter ons mee op en naast de paden, op zoek naar **bijzondere bomen en bloemen** — ondanks de stortregen, waardoor slechts een klein groepje aanwezig was.

Een van de **drukstbezochte excursies was die naar de Moerputten**, waar plantenkenner Rob de Vrind ons langs de velden leidde. De bloemenpracht in de Honderdmorgenpolder was werkelijk adembenemend. Daartegenover stond de excursie naar **de Spoordonkse Molen**, die helaas geen deelnemers trok. Dit werd ruimschoots gecompenseerd door de enthousiaste groep die later in de Maashorst de wijstgronden bezocht.

We zien dat excursies **dichter bij huis** vaak **beter bezocht** worden. Mogelijk vormt afstand, onbekend terrein of een autorit voor sommigen een drempel. Daar houden we in 2026 rekening mee: er zullen **veel excursies plaatsvinden in de natuurgebieden rond Sint-Michielsgestel, Boxtel en Den Bosch**, aangevuld met enkele uitstapjes verder weg. Uiteraard communiceren we hier tijdig en duidelijk over.

We kijken terug op een jaar vol **bijzondere, inspirerende en leerzame excursies** en hopen dat ook in 2026 weer te kunnen bieden.

De Activiteitenwerkgroep bestaat uit Michel van de Langenberg (coördinator), Gerard Brouwers, Chantal Dietvorst en Joppe Rovers.

Werkgroep Educatie

Dit jaar werden we op 9 september 2025 opgeschrikt door het plotselinge overlijden van **Cees Sterks**. We verliezen hiermee een **zeer gewaardeerde natuurgids**. Voor Toos, de kinderen en kleinkinderen is dit verlies groot, en ook wij zullen hem enorm missen.

In maart begeleidden we **vier BSO-groepen** op het Zegenwerp. Voor de zomervakantie trokken we met acht groepen de natuur in. Op 7 april gaf Rien een **boeiende les over bijen** aan groep 5/6 van De Kleine Beer. Daarna gingen de kinderen met onze gidsen naar buiten voor een **grondboring**, het zoeken van beestjes in vermolmd hout, honing proeven en het rollen van een waskaarsje.

Op 11 april bezochten we de Lambertusschool in Gemonde. Ook daar gaf Rien Pijnenburg les aan groep 5 en 6, waarna we buiten onder meer op zoek gingen naar takken met uitlopende knoppen.

Op 19 mei waren we bij De Parel in Berlicum. Onderweg naar de poel besteedden de gidsen aandacht aan planten en bloemen langs de weg, gevolgd door het vangen en **determineren van waterdiertjes**. Op 26 mei begeleidden we groep 6 van dezelfde school.

Op 13 juni gingen we met groep 6b van Fonkel naar de Meerse Plas voor een **prachtige tocht rondom de plas**, met opnieuw waterdiertjes en zelfs **rivierkreeften**. Op 16 juni volgde groep 6a. Voor de groepen 5a en 5b verzorgden we het **imkerprogramma**, en vertelde Theo buiten op het schoolplein over de bomen daar.

In het nieuwe schooljaar begeleidden we tot en met december in totaal twaalf groepen.

Op 18 september pluisten we met groep 5 **uilenballen** uit, onder begeleiding van Toon Ondersteijn, gevolgd door een wandeling richting de **Dommel**. Op 17 september was groep 6 aan de beurt.

Op 24 september bezochten we Herman Jozef in Middelrode (groep 5 en 6). Na een video over “**Het Dynamisch Beekdal**” gingen we waterdiertjes zoeken, al viel dat wat tegen. Dat herhalen we beter in mei.

Op 23 oktober stonden drie groepen van de Theresiaschool gepland; door gebrek aan rijouwers kon één groep helaas niet mee. Met 5a en 5c pluisten we **uilenballen** uit in het gebouw van Seldensate, waar Bart van der Aa ons hartelijk ontving — de koffie stond al klaar. Dank aan Bart en de imkervereniging.

Op 29 oktober wandelden we met SBO Zilverlicht op Haanwijk. De kinderen droegen keurig naamstickers en vormden een bijzonder fijne groep. Op 5 november volgde groep 5 uit Oirschot, eveneens op Haanwijk. Op 26 november groep 6a, 27 november groep 7/8 en 28 november groep 5/6b, alle drie fijne groepen waar we samen van hebben genoten.

Dankzij de geweldige samenwerking tussen Tiny en Hennie, de groep vrijwilligers, de gidsen, en natuurlijk Toon, Rien en Bart was het weer een succesvol jaar.

Ons nieuwe concept werkt goed, en we gaan er komend jaar vol enthousiasme mee verder.

Tiny Hairwassers en Hennie Appel coördineren de werkgroep educatie die verder bestaat uit een groep van een tiental geroutineerde medewerkers.

Jeugdnatuurgroep

Iedere eerste zaterdag van de maand starten we onze **natuurmiddag voor kinderen, hun ouders of grootouders** aan de gastvrije tafel in de boerderij van Brabants Landschap. Ons doel is om kinderen en hun begeleiders **op een kindvriendelijke en speelse manier bewust te maken van de natuur** om hen heen.

Gedurende het jaar behandelen we **tien verschillende onderwerpen**. Daarna trekken we met de groep het bos in. Tijdens deze tochten wordt uitleg gegeven, onderzoek gedaan, materiaal verzameld en gewerkt aan opdrachten. Terug in de boerderij knutselen, kleuren en werken de kinderen verder aan het thema van die middag, met het gevonden materiaal.

Naast de tien jaarlijkse onderwerpen hebben we dit jaar twee extra activiteiten toegevoegd: een bezoek aan de **sterrenwacht Halley** en een **“Vroege Vogelwandeling”**.

We kijken met een tevreden gevoel terug op het afgelopen jaar en willen Cissy en Hennie heel hartelijk bedanken voor al hun hulp en gezelligheid!

De Jeugdnatuurgroep bestaat uit Michel van de Langenberg (coördinator), Wilma Slegers, Ingrid van Rooyen, Eve van Kaathoven, Annetje Oomen, Rien Pijnenburg en Bas Eggink.

Februari

1 februari:

Uilenbraakballen zoeken en determineren o.l.v. onze uilen-specialist Toon Ondersteijn. Opkomst: 42 kinderen plus begeleiders en mooi weer.

Maart

1 maart:

Puzzeltocht “Het Haantjespad”. Opkomst: ondanks Carnaval toch nog 13 kinderen aanwezig.

15 maart:

Extra activiteit: avondbezoek aan Sterrenwacht Halley. Opkomst: 60 aanmeldingen, waarvan 30 plaatsen beschikbaar. Vooral geschikt voor oudere kinderen.

April

5 april:

“Sporen zoeken”. De kinderen worden speurneuzen op zoek naar dierensporen in het bos.

Mei

3 mei:
"De Vroege Vogelwandeling". Nieuwe extra activiteit. Om 7.00 uur verzamelen, gevolgd door een verhaal over vogelgedrag in het voorjaar, oefenen met verrekijkers en een wandeling. Afsluiting met ontbijt. Opkomst: 8 kinderen plus ouders.

31 mei:
"Bloemen en de bijen". Rien, imker, legt het leven van de bij op een leuke manier uit. Opkomst: 8 kinderen plus begeleiders.

Juni

28 juni:
"De Vleermuizenavond" met voorlichter Jennifer. Start om 21.00 uur, vleermuizen spotten en afsluiten met een drankje. Opkomst: 9 kinderen plus begeleiders (27 personen).

Sept

6 sept:
"Waterdiertjes". Opkomst: 40 kinderen plus begeleiders en mooi weer. Het spaarvarken werd druk bezocht.

Okt

4 oktober:
"Paddenstoelen". Door weinig paddenstoelen en storm (code geel) moest de activiteit uit veiligheidsoverwegingen worden afgeblazen. Aan de 15 kinderen die toch kwamen, werd door Michel het boek "Het 30 Dingen Boekje" met tekeningen van Wilma uitgereikt.

Nov

1 november:
"Wally de Eekhoorn". Mooie middag. Opkomst: 15 enthousiaste kinderen.

Dec

13 december:
"De Das". Voorlichter en dassenspecialist Peter Kuijpers brengt de das op een spannende manier tot leven via verhaal, lichtbeelden, film en wandeling. Opkomst: 10 kinderen plus begeleiding.

Werkgroep Landschap

De werkgroep Landschap van Natuurgroep Gestel (LND) richt zich op alle **ontwikkelingen en situaties** in en om de gemeente Sint-Michielsgestel die -in positieve of in negatieve zin- van **invloed kunnen zijn op natuur en/of landschap**. Zij signaleert en bestudeert **bedreigingen en kansen**, en entameert nieuwe ontwikkelingen die de natuur en de biodiversiteit in onze gemeente ten goede komen. De werkgroep rapporteert en adviseert gevraagd en ongevraagd aan het bestuur van de Natuurgroep.

Ook in 2025 hebben wij dankzij de inbreng van tijd en deskundigheid van alle LND-leden genuanceerde en onderbouwde standpunten geformuleerd, zienswijzen geschreven, overleggen en onderhandelingen gevoerd en resultaten geboekt. Onderstaand doen wij daarvan verslag.

Omgevingsvisie en het Programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit (NLB)

In 2024 spraken wij in bij de gemeenteraad over de Omgevingsvisie en wezen erop dat **biodiversiteit** – anders dan bodem en water – ontbrak als overkoepelende waarde. Op initiatief van Dorpsgoed, gesteund door PvdA/GroenLinks, Fractie SMG, De Gestelse Coalitie en D66, werd dit via een amendement alsnog vastgelegd als **sturende waarde** voor alle gemeentelijke ontwikkelingen.

De Omgevingsvisie wordt uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's en uiteindelijk in het Omgevingsplan. Werkgroep Landschap ziet erop toe dat de leidende waarden water, bodem en biodiversiteit consequent worden doorgevoerd. In 2025 verscheen het eerste uitvoeringsprogramma: het Programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit. Hoewel ambitieus, zagen wij verbeterpunten. Onze informele zienswijze leidde tot aanpassingen.

Omdat de doorwerking van de overkoepelende waarden nog onvoldoende was, dienden we aanvullend een schriftelijke zienswijze in en spraken we opnieuw in bij de gemeenteraad. Dit resulteerde in een **hercontrole** van het programma op de consequente toepassing van deze waarden, waaronder biodiversiteit.

EVZ Dommel–Hezelaar–Wijbosch Broek

Ook in 2025 had dit project onze aandacht. Het is onderdeel van de Omgevingsvisie, en LND wil stimuleren dat er daadwerkelijk stappen worden gezet. De concrete maatregelen zijn bekend. Wij zochten in 2025 de **samenwerking** met andere stakeholders, om te beginnen met Brabants Landschap, vanuit de gedachte dat deze partijen, zoals ook Waterschap De Dommel, essentieel zijn om dit project te realiseren. Ons doel is om in 2026 gezamenlijk verdere stappen te zetten.

Drie grote zonneparken

Na een volgens ons weinig transparante tenderprocedure wees de gemeente drie locaties aan voor zonneparken: Werststeeg, Heidebos en Poeldonk. Wij toetsten deze plannen aan het eerder vastgestelde standpunt van Natuurgroep Gestel. We overlegden met initiatiefnemers en omwonenden en gaven commentaar en suggesties. Voor Heidebos en Poeldonk dienden we zienswijzen in, vooral vanwege de **risico's voor natuur, landschap en biodiversiteit**. Dit leidde niet tot grote aanpassingen en de vergunningen zijn verleend. Natuurgroep Gestel heeft besloten geen bezwaar of beroep in te stellen.

Centrumplan Sint-Michielsgestel – EVZ Dommeloever / Dommelpad

Onze inbreng in 2024 leidde helaas niet tot een versmalling van het Dommelpad (vier meter blijft gehandhaafd). Wel zijn betere **afspraken** gemaakt over een **natuurlijkere inrichting van de Dommeloever** en het gebruik van inheemse beplanting. Per saldo zijn we gematigd tevreden.

Pesticiden

Wij maken ons **grote zorgen** over de toename van teelten waarbij **schadelijke middelen** worden gebruikt, zoals lelieteelt, aardappelteelt en boomteelt. Dit **raakt zowel biodiversiteit als de gezondheid van mens en natuur**. Ondanks veel overleg bleef in 2025 concrete actie vanuit de gemeente beperkt. Wij vinden dat zij op basis van **zorgplicht** en **voorzorgsprincipe** moet ingrijpen: risicovolle teelten vergunningsplichtig maken en het gebruik van schadelijke middelen op kwetsbare plekken beperken. Landelijke regelgeving is dringend nodig. Dit blijft ook in 2026 een belangrijk aandachtspunt.

Kentalis / Domein aan de Dommel

Na lange stilte presenteerde de ontwikkelaar de conceptvisie voor het nieuwbouwdeel ten zuidoosten van het hoofdgebouw. De ontwikkeling van het hoofdgebouw zelf is al verder gevorderd en heeft minder impact op natuur en landschap. Onze eerste indruk van de nieuwe visie is **overwegend positief**. In 2026 leveren we een gedetailleerd commentaar.

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

Net als vier jaar geleden zorgen wij ervoor dat de **belangen van natuur en landschap** nadrukkelijk onder de aandacht komen bij politieke partijen en kiezers. In 2025 is hiervoor, samen met Stichting Landschapsbeheer Aa-dal (SLA), een eerste aanzet gemaakt. Deze wordt in 2026 tijdig uitgewerkt.

Speerpunten 2026

1. Werven nieuwe LND-leden
2. EVZ Dommel-Hezelaar-Wijbosch Broek
3. Pesticiden
4. Kentalis/Domein aan de Dommel
5. Verkiezingen gemeenteraad
6. Actieve inbreng als stakeholder bij de volgende Omgevingsprogramma's
7. Naleving landschappelijke inpassing postzegelplannen (o.a. ter uitvoering actualisatie bestemmingsplan buitengebied)
8. Duidelijkheid 'groenfondsen' binnen de gemeente, qua herkomst en besteding van de middelen.

Bij de invulling van deze en andere plannen heeft de werkgroep **dringend behoefte aan versterking**, vandaar ook het eerste 'speerpunt'.

We blijven aan de slag! Sluit je bij ons aan!

Werkgroep Landschap bestaat uit Peter Louwers (coördinator, algemeen, contacten gemeente, penvoerder), Chantal Dietvorst-ten Tije (Algemeen, externe contacten, gemeente, waterschappen), Jan van der Eerden (Omgevingsplannen, ruimtelijke ordening), Jaap van der Linden (Biologische (gebieds)kennis, langst zittend lid (1996)) en Maarten Post (Algemeen, biologische (gebieds)kennis, plandeskundige).

Domein aan de Dommel

Natuurwerkgroep

Periode 1: januari - maart

In januari werkten we drie vrijdagen aan het knotten van wilgen in de Hemelrijkstraat, het Sterrenbos (bij de poel) en op landgoed Het Rietwiel in Middelrode. Ook plantten we circa **500 bomen en struiken** in het kader van *Plan Boom* aan de Theerestraat. Daarnaast vond de traditionele en gezellige nieuwjaarsbijeenkomst bij Kentalis plaats.

Begin februari knotten we de laatste wilgen op Het Rietwiel. De rest van de maand werkten we intensief aan de herinrichting van de voormalige kindermoestuin, die wordt omgevormd tot **Labyrint Michaël**. Hier plantten we ongeveer **5000 planten** (zie eerdere Groentjes).

In de eerste twee weken van maart knotten we eiken in het Sterrenbos, tot het broedseizoen begon; dit werk wordt in maart 2026 vervolgd. Ook verrichtten we diverse onderhoudswerkzaamheden in de belevingstuin van Kentalis.

Op **24 maart** verzorgde de werkgroep de aanplant van **1000 planten** op Landgoed Theede. Eind maart maakten we bij het labyrint een **takkenril**, die later wordt gevuld en schuilruimte biedt voor vogels en kleine zoogdieren. Ook repareerden we de waterpomp en richtten T&G de paden in en zaaide deze in.

Begin april herbouwden en plaatsten we met enkele vrijwilligers een schuurtje. Daarna werden alle werkzaamheden stilgelegd vanwege het broedseizoen.

Periode 2: november - december

Na de zomerstop startten we eind oktober met het plaatsen van de **poortjes bij het labrynt**.

Op de landelijke **Natuurwerkdag** begon het snoeiseizoen: de grote wilgen langs de dijk van Sint-Michielsgestel naar Halder werden geknot, en van de takken plantten we circa **160 nieuwe knotwilgen**. De dag werd traditiegetrouw afgesloten met warme appelflappen en soep.

Daarna volgden diverse grote klussen in de belevingstuin van Kentalis, waaronder het plaatsen van boomstammen als veilige afscheiding op de parkeerplaatsen.

Verder plantten we bomen en struiken langs de **Hooijdonksedijk** in Den Dungen als uitbreiding van natuur in het Oude Aa-dal, plus aanplant bij enkele particulieren.

Eind november maakten we **vensters** in de laan van Haanwijk naar Halder. Op dezelfde dag haalden Alex en Rinus planten op in Made voor *Plan Boom*, die vervolgens op meerdere locaties werden ingekuild.

In december plantten we struweelhagen op **Schuilenburg** en **Broekstraat**, en realiseerden we een vogelbosje aan de **Oetelaarsestraat**. Eén locatie volgt nog.

Onze laatste klus vond plaats op **19 december**, met het knotten van wilgen aan de Hemelrijkstraat en in een weiland aan de Oude Pettelaarseweg.

Adri van der Heijden en Alex de Lang coördineren de natuurwerkgroep en worden ondersteund door veel ijverige handen.

Plantenwerkgroep

De leden van de plantengroep zijn dit jaar al vroeg op pad gegaan. Op 6 februari hebben wij het **Arboretum, "Bomentuin d'n Hooidonk"** in Den Dungen bezocht. Het is het grootste arboretum van Zuid-Nederland, met een terrein van 7,5 hectaren en een collectie van **ruim 2200 bomen**, waarvan 1800 verschillende soorten. In deze Bomentuin staan honderden bijzondere en zeldzame bomen, voornamelijk exoten. Eve heeft de volgende korstmossen gedetermineerd: vals dooiermos, rijpschildmos, grauw rijpmos, kalkschotelkorst en gewoon purperschaaltje. Enkele bomen stonden al in bloei.

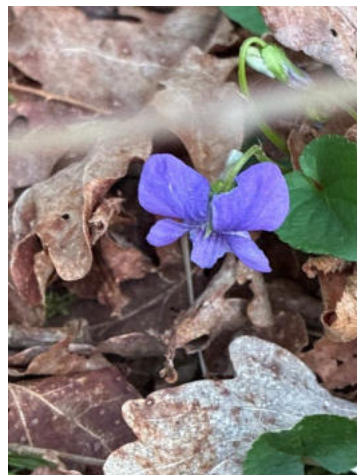

Japane abrikoos

Meloenboom

Deze keer zijn wij op 11 april, in tegenstelling tot voorgaande jaren, naar De Geelders gegaan om aldaar de **voorjaarsplanten** te bekijken. De **slanke sleutelbloem** hebben wij op onze route door het bos niet gezien. Een greep uit de observatielijst: stijve zegge, bleeksporig bosviooltje, pinksterbloemen, wolfspoot, knopig helmkruid, poelruit, veldbies, bosbes, kruipend zenegroen en natuurlijk veel bosanemonen.

Bleeksporig viooltje

Stijfzegge

Op 1 mei zijn we dicht bij huis gebleven en hebben we gewandeld op Zegenwerp. Nel heeft ons geattendeerd op de "**massa bloeiende ondergroei**", zoals de lelietjes-van-dalen, wilde hyacinten en Salomons kruid. Eve geeft op 22 mei een rondleiding in het Aa-dal in het kader van de Dag van de Biodiversiteit, waar ook leden van de plantenwerkgroep kunnen aansluiten.

Op 29 mei verzamelen we ons op de parkeerplaats van de Moerputten, samen met Joppe lopen we de Honderdmorgensedijk op en neer. Vanaf de weg en met behulp van een verrekijker bekijken we op afstand de **orchideeën**. De velden zijn niet toegankelijk. Toch zagen wij volop **ratelaar**, **pimpernelblad**, **moeraskartelblad** en de **rietorchis**. We hoorden de **rietgors** en de **grasmus**. Gelukkig toch nog een mooie foto's kunnen maken van een orchidee in de berm.

In samenwerking met een ecooloog van Bleijendijk beginnen Thea en Eve op 3 juni met de inventarisatie van drie 1-meterblokken, die verspreid liggen op graslanden aan de Esschestroom. Dat doen zij ook op 10 juli en 21 augustus. De resultaten van deze inventarisatie zijn nog beperkt. Dit mooie **Icarusblauwtje** was er ook.

Op de drooggevalle oevers van het Aa-dal bekijken op 19 juni twee leden van de groep de planten aldaar. De Vughtse hei is een aangename plek om op 21 augustus op een aangename zomeravond op zoek te gaan naar de klokjesgentiaan. Joppe gaf een rondleiding. Naast de **gesloten gentiaan** staan er ook **zonnedauw**, **bekermos**, **moerasdroogbloem** en het **zandblauwtje**. Ons laatste bezoek van dit jaar was Banisveld op 4 september.

Orchidee

Gele ratelaar

Icarusblauwtje

Ook daar hebben we ondanks de droge periode mooie planten kunnen zien, zoals **dophei**, **struikhei**, **moerashertshooi** **moerasvergeet-mij-nietje**, **teer guichelheil** en **warkruid**. Tot slot, op 10 december zijn Eve en Thea bij elkaar gekomen om een voorlopig programma voor 2026 vast te stellen. We streven ernaar om voor elk seizoen minimaal één excursie te organiseren. Overige bijeenkomsten regelen via de app.

Thea Tilburgs en Eve van Kaathoven coördineren de plantenwerkgroep. Daarnaast maken Nel Dijstelbloem, Josephine Mutsaers, Joppe Rovers, Nori Verhagen, Eve van Kaathoven, Thea Tilburgs, Kees van Laarhoven en Michel van de Langenberg onderdeel uit van de werkgroep.

Vogelwerkgroep

De Vogelwerkgroep telde in 2025 maar een klein aantal actieve leden. We gingen alleen in het voorjaar op pad. Naast zes 'eigen' uitstapjes organiseerden we in het voorjaar de **Vroege Vogelwandeling** op Haanwijk.

Traditiegetrouw zijn we in januari gestart met het bespreken van het jaarprogramma en een rondje Haanwijk. Het was koud en mistig en ook onze gevederde vrienden hielden zich nogal gedeisd. Maar ach: als je dan wel beide **bosuilen** op Haanwijk te zien krijgt, ga je toch tevreden naar huis.

Daarna maakten we elke maand een leuk uitstapje. Een paar keer met ervaren vogelaars (Kees van der Lee, Jaap van der Linden en Gijs van der Weerden, hartelijk dank!) en de andere keren op eigen houtje. Gemiddeld gingen we met **5 à 6 vogelaars** op pad.

Doordat we minder vaak op pad gingen, is het totaal aantal vogels dat we waargenomen hebben, wat lager dan de afgelopen jaren. Nog steeds is een lange lijst geen doel op zich en elke keer is er wel iets bijzonders te zien. We hebben dit jaar bijna....

...vogels gespot. Zodoende heeft 2025 toch een mooie jaarlijst opgeleverd. Met af en toe ook een aanvulling voor onze lijst.

Vooraf het bezoek aan de **Koornwaard** en **Kanaalpark Rosmalen** leverde veel verschillende soorten op. Ook zonder ontbijt was de Vroege Vogelwandeling op Haanwijk (een publiekswandeling) weer een succes: ca **25 deelnemers** (waarvan de helft niet-leden). De datum (18 mei) was een aantal weken later dan vorige jaren om aan te sluiten bij de Week van de Biodiversiteit - eigenlijk een beetje te laat in het seizoen.

In drie groepen gingen we vanaf 07.00 uur op pad, we ontdekten toch nog meer dan 30 vogels. Bij terugkomst was er koffie of thee met wat lekkers. Dank aan onze gidsen Adrie & Tonnie, Michel en Jaap van der Linden (en Hennie en Cissy voor de catering).

Enkele hoogtepunten dit jaar:

- Wamberg (februari): de **spechtenfamilie** hield zich wel erg rustig, bijzonder was hier de grote groep foeragerende vinken en kepen;
- Kampina/Logtsevelde (maart): enkele **koppeltjes dodaars** (met hun aparte hinnikend geluid), een goed verstopte watersnip en o.a. een **groep fraaie wintertalingen** met in hun gezelschap één ook heel fraaie **zomertaling** én een **boomklevertje** dat vakkundig zijn nest aan het dichtmetselen was;
- Koorwaard en Kanaalpark Rosmalen (april): teveel om op te noemen; zoals **de middelste zaagbek** op de Maas, de visarend die Jaap van der Linden al van verre aan zag komen en met ferme slagen de Maas stroomopwaarts volgde én het - ijverig vissende - paartje **ijsvogels** 'aan de overkant';
- Kampina -Kerkpad: op zoek gaan naar de **wielewaal** én vinden (horen althans), de boompieper, bonte vliegenvanger en gekraagde roodstaart kregen we gelukkig wel even goed in beeld.

- Zouweboezem: bruine kiekendief zwevend boven het riet, in het riet o.a. de snor en de bosrietzanger en niet te missen: de druk **foeragerende zwarte sterns**.

Petra en Jaap gingen eind december weer in op de uitnodiging van Kees van der Lee om mee te lopen met zijn jaarlijkse **PTT-telling** voor SOVON op Engelenstede e.o. Een telling in de decembermaand, waarbij volgens een vast patroon op een aantal telposten (hier 20 stuks) 5 minuten lang de waargenomen vogels worden geteld. Dit keer kwam de score uit op **ca 300 vogels** (27 soorten).

Verslagen van de meeste excursies (met de nodige foto's) zijn rondgestuurd met de Groentjes en terug te lezen op de website. Onze rubriek '**Vogel in Beeld**' voor de Groentjes (waarin we telkens één vogel kort belichten) hebben we in 2025 vier keer uitgebracht.

Zoals gezegd, het aantal actieve deelnemers is momenteel erg klein; we hopen dat er komend jaar wat **meer leden** mee gaan doen.

Jaap Sonnevijlle coördineerde in 2025 de activiteiten van de werkgroep. Circa 15 leden van de natuurgroep zijn via de groepsapp aangesloten bij de werkgroep.

Werkgroep Tiny Forest

Het Tiny Forest, aangeplant in maart 2021, kreeg in april 2025 **drie nieuwe, natuurlijk vormgegeven bankjes**. Ze werden ontworpen en geplaatst door timmerman Jeroen Charpentier, gemaakt van door Brabants Landschap gedoneerd inlands eikenhout en gefinancierd door de gemeente Sint-Michielsgestel. Op de zonnige plaatsingsdag werden de bankjes direct door wandelaars in gebruik genomen, en ook wijkmakelaar Marga van Lankveld kwam een kijkje nemen.

Wie zelf van het uitzicht wil genieten: het BeekjesBos ligt in **Park De Beek**, langs het wandelpad tussen de volkstuinten van de Eigenheimers en tennispark De Beek.

Sinds maart 2025 is ook de **Earthwatch-website** van het BeekjesBos online. Hier kan iedereen zelf onderzoeken uitvoeren met behulp van de beschikbare hulpkaarten: van het tellen van bodemdierpjes, vlinders en bestuivers tot het meten van bodemvochtigheid. Gegevens kunnen rechtstreeks worden ingevoerd via [Earthwatch](#). Neem er gerust eens een kijkje!

Werkgroep Tiny Forest wordt gecoördineerd door Cilia Beijck.

Uilenbrigade

In het voorjaar van 2024 sloten Adri en Ton van de Natuurwerkgroep Gestel zich aan bij **de uilengroep van Rien en Toon Ondersteijn**, die al jarenlang het **natuurbeheer** van steen-, kerk- en enkele bosuilen verzorgen in een groot deel van de gemeente Sint-Michielsgestel. Het idee was om de groep te versterken met nieuwe vrijwilligers — al bleek de leeftijd uiteindelijk nauwelijks te verschillen. Dat deed niets af aan het enthousiasme. In 2025 sloten ook Alex, Huub, Jaap, Piet en Rinus zich aan, wat het werk aanzienlijk lichter maakt. Brabants Landschap ondersteunt de groep daarbij professioneel met **voorlichting, cursussen en materialen**, zoals de klimcursus die we eind 2024 volgden.

In mei 2025 begonnen we, met Rien als adviseur, aan het **controleren en inventariseren van ongeveer 50 uilenkasten** in en rond Sint-Michielsgestel (voornamelijk steenuilen). We registreerden broedsels, aantallen eieren en jonge uilen in de Uilenmonitor. Steenuilen worden overdag gecontroleerd omdat ze minder gevoelig zijn voor verstoring; kerkuilen inspecteren we bij schemering, wanneer zij net op muizenjacht gaan. Tegelijk beoordelen we de staat van de kasten, zodat we in het najaar reparaties kunnen uitvoeren of een kast kunnen vervangen. Soms betekent dat ook het plaatsen van een sluisje om predatoren, zoals de boommarter, buiten te houden. Dit jaar pasten we meerdere kasten aan of vervingen we ze volledig.

We hebben ook gesproken over de toekomst van de werkgroep: sluiten we als groep aan bij Natuurgroep Gestel, of blijven we werken onder de paraplu van Rien en Toon?

Er zijn al wat “eieren gelegd”, maar er is nog geen definitieve keuze gemaakt. In 2025 zijn we — ook richting Brabants Landschap — gestart onder de naam Uilenbrigade Gestel. Hopelijk komt in 2026 duidelijkheid over de verdere vorm.

Tot slot willen we onze **waardering** uitspreken voor Toon en Rien. De hoeveelheid werk die zij decennialang hebben verzet en de enorme kennis die zij meebrengen, verdient **veel respect**.

We kijken uit naar een nieuw beschermingsjaar — 2026 is door SOVON en Vogelbescherming uitgeroepen tot het Jaar van de Steenuil!

Naast onze leden Ton Hoevenaars en Jaap Sonnevijlle, bestaat de uilenbrigade uit Toon en Rien Ondersteijn.

Labyrint Michaël

2025 was een **belangrijk jaar** voor het Michaël Labyrint, het unieke ontwerp van Vic Weekers dat op Haanwijk een gedroomde landingsplaats vond. Op dit mooie stukje Brabants-Landschapgrond was voorheen onze Kindermoestuin actief.

Na jaren voorbereiding konden we gaan **planten** en zouden de contouren eindelijk zichtbaar worden. Daarvoor was het terrein opgeschoond en waren de lijnen van het labyrint door landmeters exact uitgezet. Op **15 februari** gingen de eerste boompjes de grond in, tijdens de door jonge Groene Trainees van Brabants Landschap georganiseerde Green Awareness Day en onder begeleiding van de NatuurWerkgroep die ervoor zorgde dat **4800 stuks** gemengd bosplantsoen daadwerkelijk en op de goede plek in de grond kwamen: haagbeuk, veldesdoorn, hazelaar, rode en gele kornoelje, kardinaalsmuts, hondsroos, gelderse roos, lijsterbes, vuilboom, inlandse vogelkers en wilde liguster. De 1 tot 1,5 m hoge boompjes werden zo geplant dat de 7 compartimenten van het labyrint elk een andere uitstraling hebben wat betreft kleur en structuur.

Gras werd later ingezaaid als basis voor de paden: een in totaal **600 meter lang parcours**. Financiering van het totale project kwam tot stand met hulp van de wijkmakelaars van Sint-Michiëlsgestel, subsidie van Het Groene Woud en een reservering van onze eigen vereniging. Het grootste kapitaal kwam evenwel van de groene handen binnen onze vereniging, in het bijzonder de **NatuurWerkgroep** onder leiding van Adri en Alex (waarbij Vic en Serge recordhouders blijven in de aanpak van meidoorn en braam).

Voor levering van het bosplantsoen hebben we gebruikgemaakt van een project van **Plan Boom/Trees for All**.

Ondanks de vorst en later een zeer droog zomerseizoen zijn de boompjes **goed aangeslagen**. Opvallend was hoe de zee van grassen, bloemen en kruiden die het terrein in de zomer overnamen ons plantgoed uitstekend hebben beschermd tegen vraat en uitdrogen. Vervolgens kwam de noeste arbeid van leden van de NatuurWerkgroep, met raad en daad van buurman Hans Schevelier, om de haagjes weer vrij te maken. Door Hal 36 werden de **11 poortjes** gemaakt ten behoeve van het onderhoud van het labyrint. Vic Weekers plaatste bij alle 7 compartimenten zijn **elfjes**: de uit elf woorden bestaande spirituele begeleidingsteksten.

Aan het eind van het jaar is uitgebreide monitoring van flora en fauna uitgevoerd door studenten van Yuverta Tilburg die ons in 2026 adviezen zullen meegeven om de **biodiversiteit van het terrein verder te vergroten**. Daarnaast wachten nog enkele afrondende klussen – waaronder het plaatsen van een Brabants Landschap bankje en informatiebord – alvorens we op **2 mei 2026** tijdens Wereld Labyrint Dag ons prachtige Michaël Labyrint officieel kunnen openen!

Angela Heetvelt en Vic Weekers coördineren de werkzaamheden rondom het labyrint.

Controle wandelnetwerk

Natuurgroep Gestel verzorgt het controleren van een deel van het wandelnetwerk in Noord-Brabant, in opdracht van **VisitBrabant**. Dit bureau is namens de provincie en de Brabantse gemeenten primair verantwoordelijk voor het **beheer en onderhoud** van alle Brabantse routestructuren: fietsen, wandelen, ruiteren, mountainbiken varen. **Twee keer per jaar** controleert Natuurgroep Gestel het wandelnetwerk in het ons toegewezen gebied, in het buitengebied in de omgeving van Gemonde, Esch en Schijndel (zie de blauwe markering op het kaartje), met een totale lengte van **41 kilometer**. We gebruiken daarvoor de app EasyGis.

We krijgen bericht vóór welke data de voor- en najaarscontrole gereed moet zijn en ook als er een melding is gedaan van beschadigde of ontbrekende paaltjes – dan worden we geacht de reparatie binnen twee weken te hebben gedaan.

Grotendeels kunnen we de controle per fiets doen. We controleren dan of de knooppuntpalen, tussenpalen en geplakte stickers nog aan aanwezig en goed leesbaar zijn en waar nodig worden deze vervangen. Soms moeten we struiken en planten snoeien die het zicht belemmeren.

Voor deze werkzaamheden ontvangt Natuurgroep Gestel een vastgestelde vergoeding. In 2025 is extra uitgekeerd in verband met bijzondere verrichtingen: het vervangen en repareren van een netwerkpaal, wat respectievelijk €5,88 en €5,42 opleverde. **De totale vergoeding kwam daarmee op €232,30.**

De controle van het wandelnetwerk werd uitgevoerd door Marcel Daniels.

Contactgegevens

Contactgegevens algemeen

Natuurgroep Gestel

www.natuurgroepgestel.nl

e-mail: secretariaat@natuurgroepgestel.nl

Bestuur

Chantal Dietvorst-ten Tije, voorzitter

Hennie Appel, waarnemend penningmeester

Claire van de Langenberg, secretaris

Michel van de Langenberg, bestuurslid

Peter Louwers, bestuurslid

Joppe Rovers, bestuurslid

voorzitter@natuurgroepgestel.nl

penningmeester@natuurgroepgestel.nl

secretariaat@natuurgroepgestel.nl

Werkgroep Activiteiten (excursies, lezingen, seniorenwandelingen)

Contactpersoon: Michel van de Langenberg

E: activiteiten@natuurgroepgestel.nl

NatuurWerkgroep

Contactpersoon: Adri van der Heijden

E: natuurwerkgroep@natuurgroepgestel.nl

Werkgroep Educatie

Contactpersonen: Tiny Hairwassers en

Hennie Appel

E: educatie@natuurgroepgestel.nl

Plantenwerkgroep

Contactpersonen: Thea Tilburgs en Eve van Kaathoven

E: plantenwerkgroep@natuurgroepgestel.nl

Werkgroep Landschap

Contactpersoon: Peter Louwers

E: landschap@natuurgroepgestel.nl

Vogelwerkgroep

Contactpersoon: Jaap Sonnevijlle

E: vogelwerkgroep@natuurgroepgestel.nl

Werkgroep onderhoud wandelnetwerk

Contactpersoon: Marcel Daniëls

E: secretariaat@natuurgroepgestel.nl

Werkgroep Tiny Forest

Contactpersoon: Cilia Beijck

E: tinyforest@natuurgroepgestel.nl

Jeugd Natuurgroep Gestel

Contactpersoon: Michel van de Langenberg

E: jeugdnatuurgroep@natuurgroepgestel.nl

**Natuurgroep Gestel:
*'de groene verbinder'***